[2023] 5 ਐੱਸ.ਸੀ.ਆਰ

ਦਿੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ

ਬਨਾਮ

ਅਨੀਤਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2023 ਦਾ 2994)

ਮਈ 01,2023

[ਅਭੈ ਐਸ. ਓਕਾ ਅਤੇ ਰਾਜੇਸ਼ ਬਿੰਦਲ, ਜੇ. ਜੇ.]

ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ, ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਧਿਨਿਯਮ, 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 24 (2)-ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1894 4, 6, 11, 30, 31 - ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦੀ-ਉਕਤ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸੀ-ਯੂ/ਐਸਐਸ 4,6 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਵਾਰਡ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - 2013 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ. 24 (2) ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ. 1 ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਲਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲੈਪਸ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। - ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੇ ਇਹ ਸਟੈਂਡ ਲਿਆ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਬਾਰੇ ਵਿਵਾਦ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਰੈਫਰੈਂਸ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ-ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ 2013 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ. 24 (2) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾਃ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ' ਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂ ਤਾਂ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣਾ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਵਰਗੀਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਰਤ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ 2013 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ. 24 (2) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ-ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਤੇ ਅਵਾਰਡ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਸਾਰੇ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੈ-ਰਾਜ ਕੋਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ-ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਤੌਰ' ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜਾਂ ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ ਸੀ-ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਰੈਫਰੈਂਸ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਰੈਫਰੈਂਸ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ 1894 ਦੀ ਧਾਰਾ 30/31 ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ 2013 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ. 24 (2) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ.

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ

ਆਯੋਜਿਤ: 1. ਇਹ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 1 ਦਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਕੇਸ ਹੈ ਕਿ ਉਹ 1894 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਜਾਂ ਅਵਾਰਡ ਪਾਸ ਹੋਣ ਵੇਲੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਰਜਿਸਟਰਡ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਮਿਤੀ 06.05.2009 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਤੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਿ ਮਾਲਕੀ ਦਾ ਵਿਵਾਦ ਸੀ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ 1894 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 30/31 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੈਫਰੈਂਸ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਰੈਫਰੈਂਸ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ, ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 9][661- ਜੀ-ਐੱਚ; 662-ਏ-ਬੀ]

2. ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਵੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ" ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਤੇ ਅਵਾਰਡ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜ਼ਮੀਨ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਰਾਜ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਬਜ਼ਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਤਿਵਾਦੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ਾ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਖੇਤੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਸੇ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਰਹਿਣਾ ਜਾਂ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ' ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਜੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਦੁਬਾਰਾ ਦਾਖਲ ਹੋਣਾ ਰਾਜ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਅਤਿਆਚਾਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 11][664- ਐੱਚ; 665-ਏ-ਸੀ]

3. ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਉਪਲੱਬਧ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ. 1 ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਜਾਂ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੁਲੈਕਟਰ ਵੱਲੋਂ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਸੈਕਸ਼ਨ 30/31 ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਰੈਫਰੈਂਸ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ

1894 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਉਸੇ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ.1 ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ. ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਸ਼ਰਤ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ 2013 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 (2) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 13][667-ਬੀ-ਸੀ]

ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਮਨੋਹਰਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ (2020) 8 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 129: [2020] 3 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।
ਪੁਣੇ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ. ਬਨਾਮ. ਮਿਸਰੀਮਲ ਸੋਲੰਕੀ ਅਤੇ ਹੋਰ। (2014) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 183: [2014] 1 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 783-ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ.

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

[2020] 3 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1	ਦਾ ਅਨੁਸਰਣ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 6
[2014] 1 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 783	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 6

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਾਃ 2023 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ. 2994.
2016 ਦੇ ਡਬਲਯੂਪੀ (ਸੀ) ਨੰਬਰ. 5339 ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 22.08.2017 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ.
ਅਸ਼ਵਨੀ ਕੁਮਾਰ, ਅੰਸ਼ੈ ਧਤਵਾਲੀਆ, ਵਕੀਲ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।
ਨੀਰਜ ਕੁਮਾਰ ਵਰਮਾ, ਅਖਿਲੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ, ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਸੁਜੀਤਾ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਵਕੀਲ। ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ.

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ
ਰਾਜੇਸ਼ ਬਿੰਦਾਲ, ਜੇ.
1. ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 5339/2016 ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ 22.08.2017 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ, ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਧਿਨਿਯਮ, 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 24 (2) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "2013 ਅਧਿਨਿਯਮ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

2. ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹਨ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਇਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਪਿੰਡ ਡਿਚਾਊਂ ਕਲਾਂ ਦੇ ਮਾਲ ਅਸਟੇਟ ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 140/9/1 ਵਾਲਾ 100 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਖਰੀਦਿਆ ਸੀ।

04.03.2005. ਉਕਤ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸੀ। ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1894 ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "1894 ਅਧਿਨਿਯਮ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) 07.04.2006 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 04.04.2007 ਨੂੰ 1894 ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦਾ ਐਲਾਨ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੁਲੈਕਟਰ ਵੱਲੋਂ 30.12.2008 ਨੂੰ 1894 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਤਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

3. ਸਾਲ 2016 ਵਿੱਚ 2013 ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 (2) ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ. 1 ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਲਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਐਕੁਆਇਰ ਲੈਪਸ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

4. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਸਟੈਂਡ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ 10.02.2012 ਨੂੰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 3 ਬਿਸਵੇ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਕੁਝ ਢਾਂਚਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਰਜਿਸਟਰਡ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਨੂੰ 27.12.2013 ਨੂੰ ਰੈਫਰੈਂਸ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

5. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ 2013 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 (2) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

6. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਮਨੋਹਰਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ 1 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪੁਣੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਅਤੇ ਏ. ਐਨ. ਆਰ. ਵਿੱਚ ਸੀ। ਬਨਾਮ ਮਿਸਰੀਮਲ ਸੋਲੰਕੀ ਅਤੇ ਹੋਰ। 2 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਦੋ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣਾ ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ। ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ. 1 ਦਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕੇਸ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੀ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਲਾਟ ਉਸ ਦੇ 04.03.2005 ਦੇ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੁਆਰਾ ਖਰੀਦਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਵਿਕਾਸ ਤਹਿਤ 100 ਮੀਟਰ ਚੌੜੀ ਸੜਕ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਯੂਈਆਰ-2 ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਜੋ ਐੱਨਐੱਚ-1, ਐੱਨਐੱਚ- ਨੂੰ ਜੋੜ ਰਹੀ ਹੈ।

1. (2020) 8 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 129
2 (2014) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 183

10 ਅਤੇ ਐੱਨਐੱਚ-8 ਇਸ ਨੂੰ ਐੱਨਐੱਚ-2 ਨਾਲ ਜੋੜ਼ਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਬਹੁਤ ਜਨਤਕ ਮਹੱਤਵ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਮਹੋਤਸਵ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ 15 ਅਗਸਤ 2023 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। (ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ 75 ਸਾਲ). ਇਸ ਨਾਲ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਭੀੜ-ਭੜੱਕੇ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਸੰਪਰਕ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਮਿਲੇਗੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਸੀ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ 27.12.2013 ਨੂੰ ਰੈਫਰੈਂਸ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਖੁਦ 06.05.2009 ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੁਲੈਕਟਰ ਅੱਗੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੀ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਜਨਰਲ ਪਾਵਰ ਆਫ਼ ਅਟਾਰਨੀ ਰਾਹੀਂ ਖਰੀਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪਲਾਟ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਹ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਵੱਲੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

7. ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਸਲਾਹ ਸੁਣੀ ਅਤੇ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ।

8. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂ ਤਾਂ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣਾ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ 2013 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 (2) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਐਕੁਆਇਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਸੰਬੰਧਤ ਪੈਰਾ-ਨੰ. 362 ਅਤੇ 366 ਹੇਠਾਂ ਕੱਢੇ ਗਏ ਹਨਃ

"362. ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਪੁਣੇ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਏ. ਐੱਨ. ਆਰ. ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ। (ਉਪਰੋਕਤ) ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪੁਣੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ...

366. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂਃ

366.1. ਧਾਰਾ 24 (1) (ਏ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜੇ ਪੁਰਸਕਾਰ 1-1-2014 ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ 2013 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੀ ਮਿਤੀ, ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਕੋਈ ਘਾਟ ਨਹੀਂ ਹੈ. 2013 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ।

366.2. ਜੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਵਿੰਡੋ ਅਵਧੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਵਾਰਡ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣਗੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 2013 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 (1) (ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ 1894 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ.

366.3. ਕਬਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਧਾਰਾ 24 (2) ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ "ਜਾਂ" ਨੂੰ "ਨਾ" ਜਾਂ "ਅਤੇ" ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। 2013 ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਲੈਪਸ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਕਤ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜ ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਨਾਕਾਮੀ ਕਾਰਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਕਬਜ਼ਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੇਕਰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।
(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ)

366.4. 2013 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 (2) ਦੇ ਮੁੱਖ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ "ਭੁਗਤਾਨ" ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਗੈਰ-ਜਮ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਧਾਰਾ 24 (2) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਲਾਭਾਰਥੀ (ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ) 1894 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਲਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ 2013 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਜੇਕਰ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1894 ਦੀ ਧਾਰਾ 31 ਤਹਿਤ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਕਤ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਤਹਿਤ ਵਿਆਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ (ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ) ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਪੰਜ ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, 2013 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ 1894 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਲਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ "ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ" ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ।

366.5. ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ 1894 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 31 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਨਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਧਾਰਾ 24 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ. ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 31 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਕਮ ਦੀ ਟੈਂਡਰਿੰਗ ਕਰਕੇ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।(1). ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਧੇਰੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਮੰਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਕਿ 2013 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।

366.6. 2013 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 (2) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 24 (2) ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 24 (1) ਦਾ ਹਿੱਸਾ(ਬੀ).

366.7. 1894 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਅਧੀਨ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦਾ ਢੰਗ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 24 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਰਿਪੋਰਟ/ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ 1894 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ 'ਤੇ ਅਵਾਰਡ ਪਾਸ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਾਜ ਵਿੱਚ 2013 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਵਿਨਿਵੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਾਰਾ 24 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।(2).

366.8. 2013 ਅਧਿਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜ ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ 1-1-2014 ਤੱਕ ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਲੰਬਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ 24 (2) ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਗਣਨਾ ਵਿੱਚ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

366.9. 2013 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 (2) ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਦੀ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਵੇਂ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 24 2013 ਅਧਿਨਿਯਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਲੰਬਿਤ ਇੱਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ. 1-1-2014. ਇਹ ਪੁਰਾਣੇ ਅਤੇ ਸਮਾਂਬੱਧ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦੇ ਢੰਗ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

9. ਇਹ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 1 ਦਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਕੇਸ ਹੈ ਕਿ ਉਹ 1894 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਜਾਂ ਅਵਾਰਡ ਪਾਸ ਹੋਣ ਵੇਲੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਰਜਿਸਟਰਡ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਮਿਤੀ 06.05.2009 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਤੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। On

ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਿ ਮਾਲਕੀ ਦਾ ਵਿਵਾਦ ਸੀ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ 1894 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 30/31 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੈਫਰੈਂਸ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਰੈਫਰੈਂਸ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। (supra). ਇਸ ਦੇ ਪੈਰਾ 117,118 ਅਤੇ 119 ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨਃ

"117. 1894 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 31 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੁਰਸਕਾਰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਅਪਵਾਦ, ਧਾਰਾ 17 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਇੱਕ ਅਵਾਰਡ ਪਾਸ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕੁਲੈਕਟਰ ਇਸ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਧਾਰਾ 31 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੰਕਟਕਾਲੀ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ "ਰੋਕਿਆ" ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰੇਗਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ 31 (3) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਧਾਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ, ਦੂਜੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੁਆਰਾ, ਦੂਜੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਉੱਤੇ ਭੂਮੀ ਮਾਲੀਆ ਦੀ ਮੁਆਫੀ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਹੋਵੇ।

118. ਧਾਰਾ 31 (1) ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਨੂੰ (ਕੁਲੈਕਟਰ) ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਤਿੰਨ ਸੰਕਟਕਾਲੀ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ। (2). ਧਾਰਾ 31 (2) ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈਃ

(i) ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ;
(ii) ਜੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਅਲੱਗ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ;
(iii) ਜੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਹੈ; ਜਾਂ
(iv) ਜੇ ਵੰਡ ਬਾਰੇ ਵਿਵਾਦ ਹੈ।

ਅਜਿਹੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਕੁਲੈਕਟਰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏਗਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਹਵਾਲਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

119. ਸੈਕਸ਼ਨ 34 ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 31 ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ i.e. ਜਦੋਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਤਾਂ ਕੁਲੈਕਟਰ ਉਸ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰੇਗਾ @9% ਪੀ.ਏ. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਜਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ; ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਬਾਅਦ, ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਵਿਆਜ @15% ਪੀ.ਏ.1894 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪੁਰਸਕਾਰ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਬਜ਼ਾ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 16 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜ਼ਮੀਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਹੈ। ਧਾਰਾ 12 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣਾ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭੁਗਤਾਨ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 31 ਦੇ ਤਹਿਤ ਟੈਂਡਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ "ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ", ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 31 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।(2). ਧਾਰਾ 31 (1) ਜਾਂ 31 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਸਫਲਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਜਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਸਾਲ ਲਈ ਧਾਰਾ 34 @9% ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਆਜ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ @15%. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 16 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਨਿਹਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 31 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 31 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 31 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ 2013 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 24 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।(2). ਇੱਕ ਵਾਰ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਧਾਰਾ 24 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।(2). ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ 1894 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਬਜ਼ਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 16 ਜਾਂ 17 (1) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜ਼ਮੀਨ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਾਰੇ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੈ, ਜੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਵਿਨਿਵੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਉੱਤੇ 9% ਜਾਂ 15% ਵਿਆਜ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 1894 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 24 (2) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਚੰਗਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੇ ਰਕਮ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ, ਬਲਕਿ

ਸਾਰੇ ਲਾਭਾਰਥੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, 2013 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵੱਧ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਵਰਤੀ ਗਈ ਸਮੀਕਰਨ "ਉਕਤ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸਾਰੇ ਲਾਭਾਰਥੀ ਹਨ" i.e. 1894 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਉਹ ਉਹ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਲਾਭਾਰਥੀ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 1894 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਖਰੀਦ ਰੱਦ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 24 (2) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਲਾਭ 1894 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਲਾਭਾਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ)

10. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, 2013 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 (2) ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸਾਰ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਕੇਸ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਪੈਰਾ 208 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈਃ

"208. ..... ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਰਕਮ ਦਾ ਟੈਂਡਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਰਕਮ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਰਕਮ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਕਾਰਨ ਬਕਾਇਆ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ। ਉਸ ਲਈ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਬਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਲਈ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਤਾਂ ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 24 (2) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਢੁਕਵੇਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਧਾਰਾ 77 ਅਤੇ 80 ਵਿੱਚ 2013 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਸਕੀਮ ਵੀ ਉਹੀ ਹੈ ਜੋ 1894 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 31 ਅਤੇ 34 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ)

11. ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਵੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ" ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ।(ਉਪਰੋਕਤ). ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਤੇ ਅਵਾਰਡ ਪਾਸ ਕਰਨ ਨਾਲ, ਜ਼ਮੀਨ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਰਾਜ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਬਜ਼ਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਤਿਵਾਦੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ਾ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਖੇਤੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਸੇ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਰਹਿਣਾ ਜਾਂ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ' ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਜੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਦੁਬਾਰਾ ਦਾਖਲ ਹੋਣਾ ਰਾਜ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਅਤਿਆਚਾਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੰਬੰਧਤ ਪੈਰੇ 244,245 ਅਤੇ 256 ਹੇਠਾਂ ਕੱਢੇ ਗਏ ਹਨਃ

"244. 1894 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਅਵਾਰਡ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਉੱਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਮੁਕਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 17 ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।(1). "ਕਬਜ਼ਾ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 1894 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ 2013 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 (2) ਵਿੱਚ "ਭੌਤਿਕ ਕਬਜ਼ਾ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਲਈ ਪੰਚਨਾਮਾ ਖਿੱਚਣਾ ਉਦੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਦੋਂ ਅਸਲ ਭੌਤਿਕ ਕਬਜ਼ਾ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਕੋਲ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 24 (2) ਲਈ ਅਸਲ ਭੌਤਿਕ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਬਜ਼ਾ। ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਵਾਰਡ ਪਾਸ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸੌਂਪਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਬਜ਼ਾ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਬਜ਼ਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਤਿਵਾਦੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੈ।

245. ਉਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਜੋ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ 1894 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਅਧੀਨ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 24 ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸਮੀਕਰਨ "ਭੌਤਿਕ ਕਬਜ਼ਾ" ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਹੈ।(2). ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, 1894 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਿਰਫ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਭੌਤਿਕ ਕਬਜ਼ਾ ਸੀ। 2013 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਤਹਿਤ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਭੌਤਿਕ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖਿੱਚ ਲੈਂਦੀ ਹੈ

ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦਾ ਇੱਕ ਮੈਮੋਰੰਡਮ, ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਭੌਤਿਕ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ, ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਖੇਤੀ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਜਿਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂਚ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਕੇ ਇਸ ਉੱਤੇ ਰਹਿਣਾ ਜਾਂ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ।ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੇ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਮੁੜ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਕਾਸ਼ਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਆਊਟਹਾਊਸ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਅਤਿਆਚਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਅਤਿਆਚਾਰਕ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਅਸਲ ਮਾਲਕ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਹੈ।

xxxx

256. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਵੇਸਟਿੰਗ ਕਬਜ਼ਾ ਦੇ ਨਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ 1894 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 ਅਤੇ 17 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੰਪੂਰਨ ਵੇਸਟਿੰਗ ਹੋਈ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 16 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵੇਸਟਿੰਗ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਦਮਾਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ, ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਦੇ ਤਹਿਤ ਘੋਸ਼ਣਾ, ਸੈਕਸ਼ਨ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ, ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਵਾਰਡ ਅਤੇ ਫਿਰ ਕਬਜ਼ਾ। ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਬੋਝਾਂ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਾ ਸਿਰਫ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਬਜ਼ਾ ਜੈਕਟ ਬਲਕਿ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਤੁਰੰਤ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਮੀਨਦਾਰ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸੰਪੂਰਨ ਮਾਲਕ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਇਦਾਦ ਉੱਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦਾ ਕੋਈ ਕੰਟਰੋਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਲੈਣ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵੈਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਨੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਬਜ਼ਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਸ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਇੱਕ ਅਤਿਵਾਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਤਿਵਾਦੀ ਉਸ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਅਤੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

12. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਸਟੈਂਡ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਯੂਈਆਰ-2 ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਐੱਨਐੱਚ-1, ਐੱਨਐੱਚ-10 ਅਤੇ ਐੱਨਐੱਚ-8 ਨੂੰ ਐੱਨਐੱਚ-2 ਨਾਲ ਜੋੜ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਬਹੁਤ ਜਨਤਕ ਮਹੱਤਵ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਮਹੋਤਸਵ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ 15.08.2023 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। (ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ 75 ਸਾਲ). ਇਸ ਨਾਲ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਭੀੜ-ਭੜੱਕੇ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਮਿਲੇਗੀ।

13. ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਉਪਲੱਬਧ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ. 1 ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਜਾਂ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੁਲੈਕਟਰ ਵੱਲੋਂ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ 1894 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 30/31 ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਰੈਫਰੈਂਸ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ 2013 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 (2) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

14. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਅੰਕਿਤ ਗਿਆਨ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਸਹਾਇਕਃ ਮਹਿੰਦਰ ਯਾਦਵ, ਐਲਸੀਆਰਏ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Advocate Shifa Kler